

УДК 311.21

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.1204789>

М.В. СТАЦАК,

професор кафедри оперативно-розшукової діяльності та розкриття злочинів Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, старший науковий співробітник, м. Харків, Україна; e-mail: stashchak1@ukr.net;
GSCID https://scholar.google.com.ua/citations?user=uNKT_HQAAAAJ

В.В. ШЕНДРИК,

завідувач кафедри оперативно-розшукової діяльності та розкриття злочинів Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, м. Харків, Україна;
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-8967-7223>

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ПРЕВЕНЦІЯ ЗЛОЧИННОСТІ ПІДРОЗДІЛАМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ»

M.V. STASHCHAK,

Professor, Chair of Operative Investigative Activity and Crime Disclosure, Kharkiv National University of Internal Affairs, Doctor of Law, Senior Research Assistant, Kharkiv, Ukraine; e-mail: stashchak1@ukr.net
GSCID https://scholar.google.com.ua/citations?user=uNKT_HQAAAAJ

V.V. SHENDRIK,

Head, Chair of Operative Investigative Activity and Crime Disclosure, Kharkiv National University of Internal Affairs, Doctor of Law, (Full) Professor, Kharkiv, Ukraine;
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-8967-7223>

THEORETICAL APPROACHES TO THE DEFINITION OF THE CONCEPT OF «OPERATIVELY-INVESTIGATIVE CRIME PREVENTION BY UNITS OF CRIMINAL POLICE»

Одним із дискусійних питань у теорії ОРД протягом тривалого часу є розмежування таких понять, як превенція, профілактика, попередження, припинення та запобігання злочинів. Дотепер не існує цілісної уяви стосовно співвідношення цих понять, остаточно не визначені ознаки, які їх відрізняють. Хоча ці ознаки-критерії одночасно і пов'язують їх, через що вони вживаються поряд, визначаючи собою подібні за змістом завдання та обов'язки підрозділів кримінальної поліції. Водночас проведене дослідження показало, що однією з причин відсутності серед науковців одностайної думки щодо зазначених вище термінів є наявність ряду альтернативних позицій [1, с.169]. Тому метою статті є аналіз існуючих думок фахівців-юристів щодо змісту дефініції «оперативно-розшукова превенція» та похідних від неї понять, а також форму-

лювання авторського бачення інтерпретації концепту «оперативно-розшукова превенція злочинності підрозділами кримінальної поліції».

В останні роки опубліковано ряд робіт, що розкривають деякі фундаментальні теоретично-прикладні положення превентивної діяльності правоохоронних органів. У числі вітчизняних і закордонних учених, які займалися досліджуваною нами проблематикою, можна виділити К.В. Антонова, О.М. Бандурку, Б.І. Бараненка, С.М. Гусарова, Е.О. Дідоренка, О.Ф. Долженкова, В.П. Захарова, А.М. Кислого, Д.Й. Никифорчука, Ю.Ю. Орлова, В.Д. Пчолкіна, М.А. Погорецького, І.Ф. Хараберюша, О.О. Юхно та інших. Разом із тим, слід констатувати, що до цього часу визначення поняття «оперативно-розшукова превенція злочинності підрозділами кримінальної поліції» та його складові залишаються недостатньо

розробленими або дискусійними, запропоновані дефініції є спірними та не знаходять одностайної підтримки серед вчених та практичних працівників, особливо з урахуванням останніх змін у кримінальне процесуальне та оперативнорозшукове законодавство.

З метою визначення змісту концепту «оперативно-розшукова превенція злочинності підрозділами кримінальної поліції» слід, перш за все, проаналізувати інтерпретації термінів, близьких за змістом і завданнями («профілактика», «попередження», «запобігання» та «припинення»), які протягом тривалого часу уже увійшли до термінологічного обігу науковців і практичних працівників. Для зручності вважаємо доцільним усі дефініції вчених, пов'язані з інтерпретацією концептів «профілактика», «попередження», «запобігання» та «припинення», поділити на групи в залежності від змісту, який кожна група вчених вкладає в них. До першої групи належать судження представників радянської школи ОРД – Е.І. Броділовського, В.Г. Самойлова та Б.П. Смагоринського – стосовно того, що під оперативно-розшуковою профілактикою слід розуміти діяльність оперативних підрозділів, яка спрямована на проведення індивідуально-профілактичних заходів [2, с.110; 3, с.26; 4, с.46].

Другу групу утворюють судження вчених радянського та сучасного періодів. Так, у словнику термінів з ОРД, авторами якого є Б.Е. Богданов, І.П. Козаченко, В.А. Лукашов та ін., радянськими вченими профілактика злочинів розглядається як «діяльність державних органів і громадських організацій щодо реалізації системи заходів, спрямованих на виявлення, усунення причин злочинів і умов, які сприяють їх скоєнню» [5, с.111].

До третьої групи можна віднести думки українських науковців (В.І. Василичука, Т.В. Миронюк та С.В. Погребняка), які розглядають оперативно-розшукову профілактику як діяльність уповноважених підрозділів, метою якої є нейтралізація, усунення причин, негативних явищ і процесів, які породжують або сприяють учиненню злочинів, та запобігання виникненню умов, які сприяють вчиненню злочинів, а також виявлення осіб, від яких можна очікувати вчинення злочинів та здійснення на них профілактичного впливу [6, с.497; 7, с.6].

Четверту групу формують результати досліджень В.П. Євтушка, Я.Ю. Кондратьєва, С.С. Малигіна, А.Г. Маркушина та А.Є. Чечетіна, які відносять оперативно-розшукову профілактику до однієї із форм ОРД [8, с.76–77; 3, с.27; 9, с.93; 10, с.18].

Таким чином, підсумовуючи, можна констатувати, що в основному науковці у зміст профілактики закладають діяльність або систему заходів, які вживаються уповноваженими підрозділами з метою виявлення умов та причин, що підштовхують осіб на вчинення злочину, а деякі до цього додають ще й виявлення осіб, від яких можливо очікувати вчинення злочину.

Продовжуючи дослідження термінологічної різноманітності у сфері превентивної діяльності правоохоронних органів, далі зупинимося на вивченні змісту понять «запобігання злочинам» і «припинення злочинів». Так, аналіз наукової літератури показав, що наведені терміни слід розглядати разом, оскільки в їх зміст науковцями закладено дуже близькі змістовні компоненти. У словнику оперативнорозшукових термінів запобігання та припинення злочинів розглядаються як форми превентивної діяльності. Запобігання спрямоване на виявлення осіб, які замишляють або готують вчинення злочину з відповідним вжиттям заходів щодо недопущення переростання умислу у протиправну діяльність і, відповідно, підготовчі дії – у злочин. Діяльність щодо припинення злочину розглядається лише на етапі розпочатого, але ще незакінченого злочину [5, с.13].

С.С. Малигін та А.Є. Чечетін запобігання злочину визначають як виявлення осіб, що перебувають на стадії формування задуму на скоєння злочину, з метою недопущення реалізації їх задуму. Припинення злочину, на їх думку, – це виявлення осіб, які вже намагаються вчинити злочин [9, с.83].

О. Ключев під запобіганням злочину розуміє вжиття необхідних заходів щодо недопущення вчинення правопорушень, встановлення осіб, які намагаються скоїти правопорушення, та вжиття до них певних заходів з метою недопущення реалізації їх протиправних намірів [11, с.12–13].

На думку Я.Ю. Кондратьєва, припинення є стадією запобігання злочину, яке здійснюється з використанням оперативних можливостей для припинення вже розпочатих протиправних діянь [3, с.28].

Окрему думку з приводу досліджуваних понять висловлює В.В. Голіна, який в рамках докторської дисертації на тему «Спеціально-кримінологічне попередження злочинів (теорія і практика)» зробив висновок про те, що запобіганням злочину є самостійна специфічна частина спеціально-кримінологічного попередження, яке складається із сукупності заходів, спрямованих на окремі групи й конкретних осіб, котрі

виношують злочинний намір, замислюють скоєння злочинів і позитивно сприймають злочинний спосіб життя, з метою дискредитувати злочинну поведінку, добитися відмови від злочинної мотивації і наміру або від продовження злочинної діяльності. Зміст припинення злочинів, на думку В.В. Голіни, полягає в сукупності видів діяльності, спрямованих на припинення початого злочину шляхом розробки і здійснення спеціальних заходів [12, с.22–23].

Отже, можемо констатувати, що основними завданнями запобігання та припинення злочинів є недопущення реалізації злочинного умислу, заподіяння шкоди об'єкту посягання, а також недопущення настання суспільно небезпечних наслідків. У той же час, слід наголосити, що запобігання злочину відбувається на такій стадії злочину, як готування до нього (ст.14 Кримінального кодексу України), а припинення злочину здійснюється на такій стадії злочину, як замах на злочин (ст.15 Кримінального кодексу України) [13]. Виходячи із цього постає питання щодо необхідності переосмислення позиції вчених у сфері ОРД про включення запобігання та припинення злочинів до стадій оперативно-розшукової превенції, оскільки зазначені дії, згідно з чинним Кримінальним кодексом України та Кримінальним процесуальним кодексом України, повинні вже розслідуватися як незакінчений злочин, який не доведено до кінця з причин, що не залежали від волі винного, однак аж ніяк не документуватися в межах оперативно-розшукової превенції під час оперативно-розшукового провадження.

У теорії і практиці ОРД, крім термінів «профілактика злочинів», «запобігання злочинам» та «припинення злочинів», широко вживається й дефініція «попередження злочинів», до змісту якої вчені включають дещо інші сутнісні ознаки. Зважаючи на те, що думок вчених з приводу згаданого терміну існує достатньо багато, вважаємо доцільним об'єднати їх у групи, виходячи з подібності змістовного наповнення. Так, перша група вчених (А.Ф. Зелінський, А.Г. Лекарь, Я.Ю. Кондратьєв, М.В. Крестинський, А.Б. Сахаров та ін.) визначає зміст оперативно-розшукового попередження як діяльність щодо виявлення осіб, які мають намір вчинити злочин, з метою недопущення переростання цих намірів у злочинні дії.

Другу групу формують думки С.Б. Алімова, Ю.М. Антоняна, С.П. Бузинова, О.М. Джужі, В.К. Звірбуля, А.Е. Жалінського, О.Г. Кальмана, О.М. Литвака, В.О. Негодченка, М.Г. Сорочинського, В.Ф. Ущаровського, О.О. Черепененко та ін., які ключовими компонентами у змісті процесу

попередження злочинів виділяють діяльність (окремі наполягають на тому, що це – комплекс заходів) із виявлення та нейтралізації причин злочинності і умов, які їй сприяють.

Третя група, до якої входять Л.В. Барінова, Б.Е. Богданов, І.П. Козаченко, В.А. Лукашов, Р.Н. Марченко, Е.І. Петров та ін., повністю підтримує думку вчених із попередньої групи та доповнює її такою складовою, як виявлення осіб, від котрих можливо очікувати скоєння злочину.

З точки зору В.В. Голіни, Ю.Г. Пономаренко та О.М. Сури, які утворюють четверту групу, попередження злочинності є одним із напрямів діяльності державних органів щодо боротьби зі злочинністю.

Окрім інтерпретацій концепту «попередження злочинів», розроблених на теоретичному рівні, існує й нормативне визначення даного поняття. Так, у п.1.1 Настанови про діяльність органів і підрозділів внутрішніх справ України з попередження злочинів зазначається, що «попередження злочинів – це вид діяльності працівників органів та підрозділів внутрішніх справ щодо виявлення, послаблення впливу та нейтралізації дії причин і умов, які сприяють їхньому вчиненню, вживання заходів до осіб, поведінка яких свідчить про високу ймовірність скоєння ними злочину» [14]. Таке визначення поняття «попередження злочинів» є недосконалим та вже не відповідає реаліям сьогодення.

Продовжуючи розгляд предмета статті відзначимо, що, беручи до уваги сучасний незадовільний стан протидії злочинності, її високу технічну оснащеність, мобільність, розгалужену систему корупційних зв'язків, закритість, дієву систему контрзаходів у частині недопущення проникнення до неї ззовні та постійної перевірки «своїх», триваючі тенденції інформатизації суспільства та збільшення частки онлайн-спілкування різних вікових груп населення, постає обґрунтована необхідність не тільки «реанімації» оперативно-розшукової системи превенції злочинності, але й адаптації її до нових суспільно-політичних, соціально-економічних та нормативних реалій сьогодення. З цією метою є необхідно подальша наукова розробка змісту оперативно-розшукової превенції злочинності, що буде сприяти підвищенню її ефективності в цілому.

Для вирішення поставленого завдання слід з'ясувати семантику слова «превенція». Огляд тлумачних словників показав, що термін «превенція», як правило, позначає: 1) сукупність заходів, які сприяють нейтралізації причин вчинення злочинів; 2) дії, спрямовані на попередження чого-небудь, запобігання чомусь [15–17].

Принагідно відзначимо, що в англomовних країнах для позначення упереджувальної злочинної діяльності в цілому використовується термін «превенція» (від латинського *praeventio* – попереджую) [18, с.602].

У перекладі з англійської мови слово «prevent» означає: 1) запобігати, попереджати; 2) заважати, не допускати, перешкоджати [19, с.476].

Аналіз наукових праць А.І. Богатирьової, К.А. Гусевої, Л.М. Давиденка, М.Л. Давиденка, І.І. Іванова, О.М. Литвака, О.М. Литвинова, О.А. Мартиненко, М.О. Свіріна, М.Г. Сорочинського, О.В. Тимченко, О.О. Юхна та ін., які є фахівцями у сфері кримінального права, кримінології, кримінального процесу, юридичної психології та ін., свідчить про те, що слово «превенція» вже давно увійшло в науковий обіг перелічених галузей права. Останнім часом (протягом десяти років) досліджуваний термін почав проникати і в оперативно-розшукову науку, що підтверджується роботами Д.Й. Никифорчука, О.С. Тарасенка, Т.В. Миронюк та В.В. Шендрика.

Також слід відмітити, що в результаті аналізу національного законодавства було встановлено, що термін «превенція» у різних інтерпретаціях поступово входить до термінологічного обігу законодавця, що підтверджується у положеннях Законів України «Про запобігання корупції» (2014), «Про Національну поліцію» (2015) та наказі МВС України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України від 26.08.2014 р. № 872/88/537 «Про затвердження Інструкції про порядок превентивного затримання у районі проведення антитерористичної операції осіб, причетних до терористичної діяльності, та особливого режиму досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції».

Отже, на підставі наведеного зроблено обґрунтований висновок про те, що, по-перше,

однією із тенденцій сучасної вітчизняної правової науки і національного законодавства є застосування терміну «превенція злочинності» та похідних від нього термінів. По-друге, реалії сьогодення вимагають від науковців і практичних працівників подальшої науково-прикладної розробки, переосмислення та уточнення сучасної парадигми оперативно-розшукової превенції злочинності. По-третє, серед науковців до сьогоднішнього дня немає єдиної точки зору відносно ієрархії понять «оперативно-розшукова превенція злочинності», «оперативно-розшукове попередження злочинності», «оперативно-розшукова профілактика злочинності», «оперативно-розшукове запобігання злочинам» та «оперативно-розшукове припинення злочинів».

У зв'язку з цим та беручи до уваги результати вивчення емпіричного матеріалу вважаємо за необхідне висловити наступні думки і пропозиції: 1) сьогодні відбувається становлення нової ідеології і практики оперативно-розшукової превенції злочинності підрозділами кримінальної поліції; 2) оперативно-розшукова превенція злочинності є загальним, родовим поняттям щодо таких термінів превентивної спрямованості, як «оперативно-розшукове попередження злочинності», «оперативно-розшукова профілактика злочинності», «оперативно-розшукове запобігання злочинам» та «оперативно-розшукове припинення злочинів»; 3) під оперативно-розшуковою превенцією підрозділами кримінальної поліції злочинності слід розуміти організаційно-тактичну форму оперативно-розшукової діяльності, яка здійснюється у процесі оперативно-розшукового прогнозування та профілактики злочинності за допомогою використання дозволених національним законодавством оперативно-розшукових можливостей (заходів, засобів та сил).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стацк М. В. Розмежування категорій «попередження», «профілактика», «запобігання» та «припинення» злочинів. Оперативно-розшукова діяльність органів внутрішніх справ: проблеми теорії та практики : матеріали Всеукраїнської науково-практич. конф. (м. Дніпропетровськ, 27 вересня 2013 р.). Дніпропетровськ : ДДУВС, 2013. С. 169–173.
2. Самойлов В. Г. Оперативно-розсыскная тактика органов внутренних дел : учебное пособие. М. : МВШ МВД СССР, 1984. 91 с.
3. Кондратьев Я. Ю. Теоретичні, правові та оперативно-тактичні засади запобігання злочинам оперативними підрозділами кримінальної міліції : монографія К. : НАВСУ, 2004. 444 с.
4. Смагоринский Б. П. Оперативно-розсыскная тактика и организация раскрытия краж, грабежей, разбойных нападений и мошенничеств : учеб. пособие. Мн. : МВШ МВД СССР, 1986. 78 с.
5. Оперативно-розсыскная деятельность органов внутренних дел. Термины и определения : учеб. пособие / [Б. Е. Богданов, И. П. Козаченко, В. А. Лукашов и др.]. К. : НИИРЮ КВШ МВД СССР, 1988. 312 с.
6. Василичук В. І. Оперативно-розшукова профілактика злочинів у бюджетній сфері : монографія. К. : ДП «Розвиток», 2011. 520 с.

7. Погребняк С. В. Профілактична діяльність при розкритті і розслідуванні злочинів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Одеса, 2010. 21 с.
8. Євтушок В. П. Стратегія і тактика планування основних напрямків оперативно-розшукової діяльності. Науковий вісник НАВСУ. 2004. № 2. Ч. 2. С. 74–84.
9. Малыгин С. С., Чечетин А. Е. Основы оперативно-розыскной деятельности : курс лекций. Екатеринбург : Изд-во УЮИ МВД России, 2001. 301 с.
10. Маркушин А. Г. Основы оперативно-розыскной деятельности ОВД : учеб. пособие. Нижний Новгород : МВШ МВД СССР, 1990. Ч. 1. 147 с.
11. Теорія і практика протидії вимогам оперативними підрозділами органів внутрішніх справ України : монографія / І. О. Крепаков, М. В. Стащак, В. В. Шендрик та ін. Львів : Галицька видавнича спілка, 2012. 246 с.
12. Голіна В. В. Спеціально-кримінологічне попередження злочинів (теорія і практика): автореф. дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.08. Х., 1994. 44 с.
13. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341–III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
14. Про затвердження настанови про діяльність органів і підрозділів внутрішніх справ України з попередження злочинів : наказ МВС України від 25.06. 2001 № 507.
15. Тлумачний словник української мови. URL: <http://eslovnyk.com/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81>.
16. Толковый словарь русского языка. URL: <http://www.vedu.ru/expdic/93803>.
17. Словник української мови : в 11 т. / за ред. І. К. Білодіда. К. : Наукова думка, 1980. Т. 8. 905 с.
18. Шендрик В. В. Закордонний досвід превенції злочинів. Вісник Запорізького юридичного інституту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2011. № 4 (57). С. 601–608.
19. Новейший англо-русский (русско-английский) словарь. Х. : Промінь, 2006. 960 с.

REFERENCES

1. Stashchak, M. V. (2013). Rozmezhuvannya katehoriy «poperedzhennya», «profilaktyka», «zapobihannya» ta «prypynennya» zlochyniv [Separation of the categories of «prevention», «prevention», «prevention» and «termination» of crimes]. In: *Operativno-rozshukova diyal'nist' orhaniv vnutrishnikh sprav: problemy teorii ta praktyky: materialy Vseukrayins'koyi naukovo-praktych. konf.* (27.09.2013). Dnipropetrovsk: DDUVS (s. 169–173) (in Ukr.).
2. Samoylov, V. G. (1984). *Operativno-rozysknaya taktika organov vnutrennikh del: uchebnoye posobiye* [Operative-search tactics of law enforcement bodies: textbook]. Moskva: MVSH MVD SSSR (in Russ.).
3. Kondrat'yev, YA. YU. (2004). *Teoretychni, pravovi ta operativno-taktychni zasady zapobihannya zlochynam operativnymy pidrozdilamy kryminal'noyi militsiyi: monohrafiya* [Theoretical, legal, operational and tactical principles for the prevention of crimes by operational units of the criminal militia: monograph]. Kyiv: NAVSU (in Ukr.).
4. Smagorinskiy, B. P. (1986). *Operativno-rozysknaya taktika i organizatsiya raskrytiya krazh, grabezhey, razboynnykh napadeniy i moshennichestv: ucheb. posobiye* [Operational-search tactics and organization of disclosure of theft, robbery, robbery and fraud: training. allowance]. Minsk: MVSH MVD SSSR (in Russ.).
5. Bogdanov, B. Ye., Kozachenko, I. P., & Lukashov, V. A. etc. (1988). *Operativno-rozysknaya deyatel'nost' organov vnutrennikh del. Terminy i opredeleniya: ucheb. posobiye* [Operative-investigative activity of law-enforcement bodies. Terms and definitions: Textbook]. Kyiv: NliRIO KVSH MVD SSSR (in Russ.).
6. Vasylynychuk, V. I. (2011). *Operativno-rozshukova profilaktyka zlochyniv u byudzhetnyy sferi: monohrafiya* [Operational and prosecution of crime prevention in the budget sphere: a monograph]. Kyiv: DP «Rozvytok» (in Ukr.).
7. Pohrebnyak, S. V. (2010). *Profilaktychna diyal'nist' pry rozkrytti i rozsliduvanni zlochyniv* [Preventive activity in disclosing and investigating crimes]. Kandydats'ka dysertatsiya thesis (12.00.09). Odessa (in Ukr.).
8. Yevtushok, V. P. (2004). *Stratehiya i taktyka planuvannya osnovnykh napryamkiv operativno-rozshukovoyi diyal'nosti* [Strategy and tactics of planning of the main areas of operative and investigative activity]. *Naukovyy visnyk NAVSU*, (2). Ch. 2. (s. 74–84) (in Ukr.).
9. Malygin, S. S., & Chechetin, A. Ye. (2001). *Osnovy operativno-rozysknoy deyatel'nosti: kurs lektsiy* [Fundamentals of operational-search activity: a course of lectures]. Yekaterinburg: Izd-vo UYUI MVD Rossii (in Russ.).
10. Markushin, A. G. (1990). *Osnovy operativno-rozysknoy deyatel'nosti OVD: ucheb. posobiye* [Fundamentals of operational-search activity of ATS: Textbook. allowance]. Nizhniy Novgorod: MVSH MVD SSSR. Ch. 1 (in Russ.).

11. Kryepakov, I. O., Stashchak, M. V., & Shendryk V. V. etc. (2012). *Teoriya i praktyka protydyiy vymahannyam operatyvnymy pidrozdilamy orhaniv vnutrishnikh sprav Ukrayiny: monohrafiya* [Theory and practice of counteracting extortion by operational units of the bodies of internal affairs of Ukraine: monograph]. L'viv: Halyts'ka vydavnycha spilka (in Ukr.).
12. Holina, V. V. (1994). *Spetsial'no-kryminolohichne poperedzhennya zlochyniv (teoriya i praktyka)* [Special Criminological Crime Prevention (theory and practice)]. Doktors'ka dysertatsiya thesis (12.00.08). Kharkiv (in Ukr.).
13. *Kryminal'nyy kodeks Ukrayiny* [Criminal codex of Ukraine]. Zakon Ukrayiny (05.04.2001 No 2341–3). Retrieved from: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (in Ukr.).
14. *Pro zatverdzhennya nastanovy pro diyal'nist' orhaniv i pidrozdiliv vnutrishnikh sprav Ukrayiny z poperedzhennya zlochyniv* [On Approval of the Guidelines on the Activities of Offices and Divisions of the Internal Affairs of Ukraine on the Prevention of Crime]. Nakaz MVS Ukrayiny (25.06. 2001 No 507) (in Ukr.).
15. *Tlumachnyy slovnyk ukrayins'koyi movy* [Interpretative dictionary of the Ukrainian language]. Retrieved from: <http://eslovnik.com/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81> (in Ukr.).
16. *Tolkovyiy slovar' russkogo yazyka* [Explanatory dictionary of the Russian language]. Retrieved from: <http://www.vedu.ru/expdic/93803> (in Russ.).
17. Bilodid, I. K. (Red.). (1980). *Slovnyk ukrayins'koyi movy* [Dictionary of the Ukrainian language]. v 11 t. Kyiv: Naukova dumka, T. 8 (in Ukr.).
18. Shendryk, V. V. (2011). Zakordonnyy dosvid preventsiyi zlochyniv [Foreign experience of crime prevention]. *Visnyk Zaporiz'koho yurydychnoho instytutu Dnipropetrovs'koho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav*, (4/57). 601–608 (in Ukr.).
19. *Noveyshiy anglo-russkiy (russko-angliyskiy) slovar'* [The newest English-Russian (Russian-English) dictionary]. Kharkiv: Promin', 2006 (in Russ.).

Надійшла 14.11.2017

Стаццак М. В., Шендрік В. В. Теоретичні підходи до визначення поняття «оперативно-розшукова превенція злочинності підрозділами кримінальної поліції». Форум права: електрон. наук. фахове вид. 2017. № 5. С. 382–388. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2017_5_60.pdf

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.1204789>

Проаналізовано інтерпретації термінів, близьких за змістом і завданнями («профілактика», «попередження», «запобігання» та «припинення»), які протягом тривалого часу уже увійшли до термінологічного обігу науковців і практичних працівників. Констатовано, що в основному науковці у зміст профілактики закладають діяльність або систему заходів, які вживаються уповноваженими підрозділами з метою виявлення умов та причин, що підштовхують осіб на вчинення злочину, а деякі до цього додають ще й виявлення осіб, від яких можливо очікувати вчинення злочину.

Ключові слова: *оперативно-розшукова превенція, злочинність, підрозділи кримінальної поліції, профілактика, попередження, запобігання, припинення*

Стаццак М.В., Шендрік В.В. Теоретические подходы к определению понятия «оперативно-розыскная превенция преступности подразделениями криминальной полиции»

Проанализированы интерпретации терминов, близких по содержанию и задачами («профилактика», «предупреждение», «предотвращение» и «прекращение»), которые в течение длительного времени уже вошли в терминологическое обращение ученых и практических работников. Констатировано, что в основном ученые в содержание профилактики закладывают деятельность или систему мер, принимаемых уполномоченными подразделениями с целью выявления условий и причин, подталкивающих лиц на совершение преступления, а некоторые к этому добавляют еще и выявления лиц, от которых можно ожидать совершения преступления.

Ключевые слова: *оперативно-розыскная превенция, преступность, подразделения криминальной полиции, профилактика, предупреждение, предотвращение, пресечение*

Stashchak M.V., Shendrik V.V. Theoretical Approaches to the Definition of the Concept of «Operatively-Investigative Crime Prevention by Units of Criminal Police»

In the article it is explored the state of scientific and applied development of the content of the concept of «operatively-investigative crime prevention by units of the criminal police». For this purpose, interpretations of terms close in content and tasks («prevention», «warning», «prevention» and «termination»), which have long been included in the terminological treatment of scientists and practitioners.

It has been established that the scientists in the prevention content mainly lay down the activity or the system of measures taken by the authorized units in order to identify the conditions and reasons that prompt people to commit a crime, and some of them also add to the identification of persons from whom it is possible to expect the commission of a crime.

It is argued that the main tasks of preventing and suppressing crimes are preventing the realization of criminal intent, causing harm to the object of encroachment, as well as preventing the onset of socially dangerous consequences. At the same time, it is noted that the prevention of crime occurs at such a stage of the crime as preparation for it (Article 14 of the Criminal Code of Ukraine), and the termination of the crime is carried out at such a stage of the crime as an attempt on a crime (Article 15 of the Criminal Code of Ukraine). It is grounded the need for a rethinking of the position of scientists in the field of the operational search activity on including prevention and suppression of the crimes of the stages of operational search, since these actions, according to the current Criminal Code of Ukraine and the Criminal Procedure Code of Ukraine. Such crimes should already be investigated as an unfinished crime, not brought to completion for reasons not depending on the will of the guilty, but not to be documented as part of the operative-search prevention in the course of the operational-search process.

Key words: *operatively-search prevention, crime, criminal police units, prevention, prevention, prevention, suppression*